MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR ve BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 30 LİRADIR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 40 — 22 AĞUSTOS 1977 — SAYI: 1948

Talim ve Terbiye Kurulu Kararları :

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar sayısı : 242 — Karar tarihi : 20-6-1977

Konu : Ortaokul 3. sınıf "Ev Ekonomisi ve Uygulaması" ders kitabının yarışmayla yazdırılması hk.

Ortaokul 3. sınıf Ev Ekonomisi ve Uygulaması ders kitabının 21 Kasım 1974 gün ve 464 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile kabul edilen, 23 Aralık 1974 gün ve 1819 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan program ile ekli açıklama ve özel şartnameye uygun olarak yarışmayla yazdırılması, yapılacak inceleme sonunda en yüksek puvan alan ve Kurulumuzca ders kitabı niteliğinde olduğu tesbit edilen bir kitabın üç yıl süreyle telif hakkı satın alınmak suretiyle Bakanlığımızca bastırılması hususunun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
20/6/1977
İbrahim CENGİZ
Millî Eğitim Bakanı a.
Müsteşar Yardımcısı

ORTAOKUL 3. SINIF EV EKONOMİSİ VE UYGULAMASI DERS KİTABI ÖZEL ŞARTNAMESİ

I. Kitapların yazılışında 570 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan "Okul Kitaplarında Aranacak Genel Vasıflar" esas olacaktır.

II. Ortaokul 3. sınıf Ev Ekonomisi ve Uygulaması ders kitabında aranacak özel şartlar şunlardır :

A — Muhteva ve metot bakımından :

1 — Kitaplar, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda belirtilen amaçlarla temel ilkelere; ortaokulun eğitim ve öğretim ilkelerine; 15 Temmuz 1974 tarih ve 1797 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan seçmeli derslerin amaçlarına; 21 Kasım 1974 gün ve 464 Sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyle kabul edilen ve 23 Aralık 1974 gün, 1819 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Ortaokul 3. sınıf Ev Ekonomisi ve Uygulaması Program Taslağına ve bu programın amaç ve açıklamalarına uygun olmalıdır.

2 — Ev Ekonomisi ve Uygulaması Program Taslağında yer alan ev yönetimi, el sanatları, beslenme, çocuk gelişimi ve eğitimi, giyim konuları ev ekonomisi kavramı bütünlüğü içinde düşündürücü, seviyelerine uygun kısa ve basit örneklerle ele alınmalı, onların buluş kabiliyetlerini geliştirecek ve dikkatlerini uyanık tutacak şekilde işlenmeli, ezberciliğe götüren gereksiz ayrıntılardan kaçınmalıdır.

3 — Metinlerin dozu ait olduğu sınıfın normal yaş seviyesine ve ilgili alanlarına uygun olmalıdır.

4 — Her ünite mümkün olduğu kadar uygulamaya dönük olmalı ve öğrencilerin okula ve çevrede bulabilecekleri araç ve gereçlerle yapabilecekleri çalışmalara dayanarak işlenmelidir.

5 — Ünitelerin işlenişinde ortaokul 1. ve 2. sınıf ev ekonomisi ve uygulaması program taslaklarında yer alan muhteva ile ilişki kurulmalıdır.

6 — Uygulamalarla ilgili örnekler, araştırma ve inceleme soruları, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanıyıp geliştirmelerine çevre özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre hareket edebilmelerine imkân verecek nitelikte ve türde olmalıdır.

7 — Kitapların ifadesi öğrencilerin yaş ve olgunluk seviyelerine uygun olmalı, noktalama, imlâ kompozisyon bakımından kusursuz olmalıdır.

8 — Programlar yol gösterici nitelikte olup yazarlar ünite ve konuların düzenlenmesinde gerekli gördükleri değişiklikleri yapabilirler.

B — Tertip ve yardımcı unsurlar bakımından :

1 — Kitaba konulacak resim ve şekiller temiz, gerçeğe uygun olarak hazırlanmalı ve basıldıkları zaman net çıkacak nitelikte olmalıdır. (Gerekli yerlerde yeteri kadar renkli resim bulunmalıdır.)

2 — Resim ve şekiller konunun en uygun yerine konmalı bu suretle konular incelenirken resim ve şekillerin rahatlıkla izlenmesi sağlanmalıdır.

3 — Resim ve şekillerin metne ve sınıf seviyesine uygun olmasına, muntazam bir sıra numarası takip etmesine, gereken yerlerde alt taraflarına açıklayıcı kısa yazıların konmasına dikkat edilmelidir.

C — Basılması Bakanlıkça uygun görülen kitaplar fiziki yapı bakımından, basılmış durumlarında aşağıdaki şartları taşımalıdır :

1 — Kitaplar temiz ve renkli kapaklı, bağlanışları mümkün olduğu kadar sağlam kolayca açılabilecek ve açıldığında dağılmayacak şekilde olmalıdır.

2 — Yazılar 10 punto ve rahat okunabilecek karelerde olmalıdır.

3 — Kitaplar 68 x 100, 1/16 boyutunda, Bakanlıkça kabul edilen ders kitabı kâğıdına basılmalı, 8 - 10 forma hacminde olmalıdır. (Müsveddelerin sayfa sayısı bu ölçüyü gerçekleştirecek biçimde ayarlanmalıdır.

Ç — Bu kitaplarla ilgili yan yayınlar :

I. Bakanlığımızca bastırılan ders kitapları ile ilgili yan yayınlar (alıştırma, açıklama kitabı v.b.) Bakanlık iznine tabidir. Bu gibi yayınları ya Bakanlığımız kendi bastırır ya da yazarınca belli şartlarla bastırılmasına müsaade eder.

ORTAOKUL 3. SINIF EV EKONOMİSİ VE UYGULAMASI DERS KİTABI YARIŞMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1 — Yarışma süresi 31 Ocak 1978 Salı günü saat 17.30 da biteceğinden kitap müsveddeleri, bu tarihten önce Bakanlığımız Yayımlar ve Basılı Eğitim Malzemeleri Genel Müdürlüğüne verilmiş olmalıdır.

Zamanında Bakanlığımıza teslim edilmiyen veya postadaki gecikmeler nedeniyle yarışma süresi içinde Bakanlığımıza ulaşamayan kitaplar, yarışmaya katılma hakkını kaybederler.

2 — Yarışmaya girecekler, müsvedde halindeki kitaplarını, eseri cedid kâğıtlarının yalnız birer yüzlerine daktilo ile yazılmış olacak aynı boyutta bir kapak içine (Ciltli kabul edilmez) koymaları ve bunları üç nüsha halinde hazırlamaları, bu üç nüshada da aynı cins kâğıt kullanmaları gerekir.

3 — Müsveddelerden biri resmli, ikisi resimsiz olacak, resimler ayrı dosya halinde gönderilmeyip birinci nüshada ait oldukları say-

falara (zorunlu hallerde ilgili metinden önce gelecek ilâve sayfalara) yapıştırılacaktır. Sayfalarda metin ve resimlerden başka süsleme bulunmayacak ve bunları muhafaza düşüncesiyle de olsa kaplama veya buna benzer herhangi bir tedbire başvurulmayacaktır.

4 — Yazarın adı, soyadı ve adresi müsveddelerin yalnız iç kapaklarına yazılacak ve bu iç kapaklar istendiğinde kolayca çıkarılabilecektir. Müsveddelerin dış kapak ve iç sayfalarında yazarın adı ve adresi yazılı bulunmayacaktır. Bu şarta uymayan kitaplar yarışma hakkın kaybederler.

5 — Daha önceki yarışmalara katılarak yarışmayı kazanmış veya kazanamamış kitapların yazarları, bu defa da yarışmaya girdikleri takdirde kitaplarını yeniden müsvedde halinde yukarda belirtilen esaslara göre hazırlayacaklardır.

6 — Yarışmaya katılan kitapların ön incelemesi, Bakanlığımızca kurulacak bir ön inceleme komisyonunca yapılacak ve bu komisyon, müsvedde kitapları puvanlamak suretiyle sıralamaya tabi tutacaktır.

7 — Yarışma sonucunda en yüksek puvan alan ve Talim ve Terbiye Kurulunca ders kitabı niteliğinde görülen her sınıf için birer kitap 1978 - 1979 öğretim yılından itibaren üç öğretim yılı süre ile Ortaokullarda tek kitap olarak okutulmak üzere ders kitabı olarak kabul edilecektir. Bu kitaplar Bakanlığımızca bastırılacak ve yazarlarına telif haklarına dair yönetmelik hükümleri uyarınca telif ücreti ödenecektir.

Ders kitabı dışında kalan kitaplardan, puvanlama sırasına göre % 60'ın üstünde puvan alan % 60 dahil) ve Talim ve Terbiye Kurulunca da uygun görülen kitaplar, eksik ve hataları yazarlarınca düzeltilerek bastırılmak kaydıyle 1978 - 1979 öğretim yılından itibaren üç yıllık bir süre için yardımcı kitap olarak kabul edilecektir.

Yardımcı Kitap: Yarışmaya katılan ve yarışma ön inceleme komisyonu tarafından yapılan değerlendirmeye göre ders kitabı seçilememiş olan, % 60'dan fazla puvan alan (% 60 dahil) Talim ve Terbiye Kurulunca bastırılması uygun görülen, bu amaçla, hakkında düzeltme ve geliştirme raporu tanzim edilen kitaplar olacaktır. Düzeltme ve geliştirme raporuna göre noksanları giderilen yardımcı kitaplar, yazarlarınca bastırılacaktır. Yardımcı kitap olarak seçilen kitaplar, ders kitabının okutulma süresi içinde, **yardımcı kitaplar** başlığı altında, ilgili Tebliğler Dergisi'nde belirtilecektir.

8 — Yarışma sonunda ders kitabı veya yardımcı kitap olarak nitelikte görülen kitapların eksikleri ve hataları yazarlarına bildirilecek; bunlardan başka, yarışmaya katılmış olan hiçbir kitabın eksikleri ve hataları yazarlarına bildirilmeyecektir.

9 — Yarışma sonunda Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilerek Bakanlıkça bastırılacak ders kitabının yazarı veya yazarları ile üçüncü şahıslar arasında o kitabın yazılması muhtevası, içindeki iktibaslar, resim, şekil, tablo ve benzeri hususlarla ilgili olarak çıkacak hukuki ihtilaflarda Millî Eğitim Bakanlığı taraf olmayacaktır.

10 — Yarışmalara girenler müsveddelerle, birlikte, kitapları Bakanlıkça basıldığı takdirde, bunları telif hakkı karşılığında ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek, üç öğretim yılı dönemi için Bakanlığımıza devretmeyi, bu süreyi uzatmayı kabul edeceğini ve kitabın her basılışında tashislerinin kendisi veya tâyin edeceği bir kimse tarafından yapılacağını gösterir, noterlikten tasdikli bir taahhüt senedi vereceklerdir.

TAAHHÜT SENEDİ

1 — gün ve sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı gereğince açılmış olan yarışma için yazmış olduğum Ortaokul 3. sınıf Ev Ekonomisi ve Uygulaması ders kitabı yarışma sonunda Millî Eğitim Bakanlığınca basıldığı takdirde eserler üzerindeki "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" gereğince sahip olduğum her türlü hukuku, telif hakları ile ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca ödenecek telif hakkı karşılığında ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek, 1978 - 1979, 1979 - 1980, 1980 - 1981 öğretim yılları için Millî Eğitim Bakanlığına devretmeyi ve Bakanlıkça istenildiği takdirde bu süreyi daha sonraki yılları kapsayacak şekilde ve o yıllarda yürürlükte bulunan telif hakları yönetmeliği esaslarına göre uzatmayı,

2 — Kitapların her basılışında yapacağım tashihler esnasında, tarafımdan veya tashis işini adıma yapan kimse tarafından kitapların herhangi bir kısmının yeniden basılmasını gerektirecek bir yanlışlığa sebebiyet verildiği hallerde, bu kısmın basılması için sarfı gereken para ile tashih işinin Bakanlıkça başka bir kimseye havalesine lüzum görüldüğü takdirde ona verilecek tashih ücretinin alacağım telif hakkından Bakanlıkça kesilmesini kabul ettiğimi taahhüt ederim.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar s. : 243 Karar t. : 22.6.1977

Konu: Lise XI. sınıf Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâbı Tarihi ders kitabının yarışmayla yazdırılması hk.

Kurulumuzun 2.8.1976 tarih ve 321 sayılı kararı ile kabul edilen ve 27 Eylül 1976 tarih ve 1900 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Lise XI. sınıf "Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâp Tarihi" ders programına göre Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâp Tarihi ders kitabının ekli şartnameye uygun olarak yarışma ile yazdırılması, yapılacak inceleme sonunda en yüksek puvan alan ve Kurulumuzca ders kitabı niteliğinde olduğu tesbit edilen bir kitabın, üç yıl süre ile telif hakkı satın alınmak suretiyle Bakanlığımızca bastırılması,

Lise eski tarih programına göre yazdırılmış bulunan Türkiye Cumhuriyeti Tarihi kitaplarının 1978 - 1979 öğretim yılı kitap listelerine alınmaması ve bu durumun kitap yazarlarına şimdiden duyurulması;

hususlarının Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
22.6.1977
Ali Naili ERDEM
Millî Eğitim Bakanı

LİSE XI. SINIF
TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE TÜRK İNKILÂP TARİHİ
DERS KİTABI YARIŞMA ŞARTNAMESİ

I. Genel Nitelikler :

1 — Yarışmanın süresi 1 Kasım 1977 salı günü saat 17.30'da sona ereceğinden kitap müsveddeleri, bu tarihten önce Bakanlığımız Yayımlar ve Basılı Eğitim Malzemeleri Genel Müdürlüğüne verilmiş olmalıdır. Zamanında Bakanlığımıza teslim edilmeyen veya postada geciken kitaplar yarışmaya katılma hakkını kaybederler.

2 — Yarışmaya gireceklerin müsvedde halindeki kitapların 21 × 30 cm. boyutundaki aynı cins dosya kâğıdının yalnız bir yüzüne daktilo ile iki aralıklı, temiz ve net yazılmış olarak aynı boyuttaki kapak içine (ciltli kabul edilmez) koymaları ve bunları üç nüsha halinde hazırlamaları, bu üç nüshada da aynı cins kâğıt kullanmaları gerekir.

3 — Müsveddelerin biri resimli, öteki iki nüshası resimsiz olacaktır. Ancak; ikinci ve üçüncü nüshalarda da birinci nüshadaki resim ve yardımcı unsurların eşlerinin veya kopyalarının, fotokopilerinin konması yerinde olur. Resimler ayrı dosya halinde gönderilmeyip birinci nüshada ilgili sayfalara (zorunlu hallerde ilgili metinden önce gelecek ilâve sayfalara) yapıştırılacaktır. Sayfalarda metin ve resimlerden başka süsleme bulunmayacak ve bunları muhafaza düşüncesiyle de olsa kaplanmıyacak ve benzeri herhangi bir tedbire başvurulmayacaktır.

4 — Yazarın adı, soyadı ve adresi müsveddelerin yalnız iç kapaklarına yazılacak ve bu iç kapaklar istendiğinde kolayca çıkarılabilecektir. Müsveddelerin dış kapak ve iç sayfalarında yazarın adı, adresi yazılı bulunmayacaktır. Bu şarta uymayan kitaplar, yarışma hakkını kaybederler.

5 — Daha önceki yarışmalara katılarak, yarışmayı kazanmış veya kazanamamış kitapların yazarları, bu defa da yarışmaya girdikleri takdirde, kitapların yeniden müsvedde halinde ve yukarıda belirtilen esaslara göre hazırlayacaklardır.

6 — Yarışmaya katılan kitapların ön incelemesi, Bakanlığımızca kurulan bir komisyonca yapılacak ve bu komisyon müsvedde kitapları puvanlamak suretiyle sıralamaya tabi tutacaktır.

7 — Yarışma sonunda en yüksek puvan alan ve Talim ve Terbiye Kurulunca ders kitabı niteliğinde görülen bir kitap lise XI. sı-

nıf için 1978 - 1979 öğretim yılından itibaren üç öğretim yılı süre ile liselerde tek kitap olarak okutulmak üzere ders kitabı olarak kabul edilecektir. Bu kitaplar Bakanlığımızca bastırılacak ve yazarlarına "Telif Haklarına Dair Yönetmelik" hükümleri uyarınca telif ücreti ödenecektir.

Ders kitabı dışında kalan kitaplardan puvanlama sırasına göre % 60'ın üzerinde puvan alan (% 60 dahil) ve Talim ve Terbiye Kurulunca da uygun görülen kitaplar, eksik ve hataları yazarlarınca düzeltilerek bastırılmak kaydıyle 1978 - 1979 öğretim yılından itibaren üç yıllık süre için "Yardımcı kitap" olarak kabul edilecektir.

8 — Yarışma sonunda ders kitabı veya yardımcı kitap olacak nitelikte görülen kitapların eksikleri ve hataları yazarlarına bildirilecek; bunlardan başka yarışmaya katılmış olan hiç bir kitabın eksiği ve hatası yazarlarına bildirilmiyecektir.

9 — Yarışma sonunda Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilerek Bakanlığımızca bastırılacak ders kitabının yazarı veya yazarları ile üçüncü şahıslar arasında o kitabın yazılması, muhtevası, içindeki iktibaslar, resim, şekil, tablo ve benzeri hususlarla ilgili olarak çıkacak hukuki ihtilaflarda Millî Eğitim Bakanlığı taraf olmayacaktır.

10 — Yarışmaya girenler müsveddelerle birlikte, kitapları Bakanlıkça basıldığı takdirde, bunları telif hakkı karşılığında ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek üç öğretim yılı dönemi için Bakanlığımıza devretmeyi, bu süreden sonraki yıllar içinde telif hakkı karşılığı bu süreyi uzatmayı kabul edeceğini ve kitabın her basılışında tashihlerinin kendisi veya tayin edeceği bir kimse tarafından yapılacağını gösterir noterlikten tasdikli bir taahhüt senedi vereceklerdir.

TAAHHÜT SENEDİ

1 — .... gün ve .... sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı gereğince açılmış olan yarışma için yazmış olduğum .... dersi kitabı yarışma sonunda Millî Eğitim Bakanlığınca basıldığı takdirde eserler üzerindeki "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" gereğince sahip olduğum her türlü hukuku, telif hakları ile ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca ödenecek telif hakkı karşılığında ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek, 1978 - 1979, 1979 - 1980, 1980 - 1981 yılları için Millî Eğitim Bakanlığına devretmeyi ve Bakanlıkça istenildiği takdirde bu süreyi daha sonraki yılları kapsayacak şekilde ve o yıllarda yürürlükte bulunan telif hakları yönetmeliği esaslarına göre uzatmayı;

2. Kitapların her basılışında yapacağım tashihler esnasında tarafımdan veya tashih işini adıma yapan kimse tarafından kitapların herhangi bir kısmının yeniden basılmasını gerektirecek bir yanlışlığa sebebiyet verildiği hallerde, bu kısmın basılması için sarfi gereken para ile tashih işinin Bakanlıkça başka bir kimseye havalesine lüzum görüldüğü takdirde ona verilecek tashih ücretinin alacağım telif hakkından Bakanlıkça kesilmesini kabul ettiğimi taahhüt ederim.

II. Özel Nitelikler :

A) Amaç, Muhteva ve Metod Yönünden :

1 — Kitap, Anayasaya 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda belirtilen Türk Millî Eğitiminin amaçlarına, temel ilkelerine, Orta Öğretim amaç ve görevlerine, 2.8.1976 tarih ve 321 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile kabul edilerek 1900 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan lise tarih programının amaçlarına ve açıklamalarına, Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâbı tarihi programını içerisinde verilen konularına uygun olacaktır.

2 — Kitapta, ünite ve konuların birbiri ile olan bağlılığı sağlanmalı ve konuların müfredatı kapsamına dikkat edilmelidir.

3 — Konular ezberlenerek öğrenilecek şekilde değil, yakından uzağa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene giden bir sıra içinde, öğrenciyi incelemeye ve araştırmaya yöneltici ve düşündürücü, onların buluş ve bilimsel yöntemle düşünme yeteneklerini geliştirici ve kolay anlaşılabilecek şekilde işlenmelidir.

4 — Kitapta, kazandırılacak bilgiler, örneklerden hareket edilerek işlenmeli; bu bilgiler hayat için yararlı, kullanılabilir nitelikte ve sebeb - sonuç ilişkilerini belirtici olmalıdır.

5 — kitapta, özel adlarla sayı ve tarihlerin önemli ve gerekli olmayanlarına yer verilmemelidir. Ancak, olayların akışında ve devrin açıklanmasında rolü olan özel adlar ve tarihler üzerinde durulmalıdır.

6 — Her konunun başına hazırlık çalışmaları şeklinde konulacak sorular, öğrencileri gözlem ve araştırmalarda bulunmaya teşvik edici ve konuya götürücü nitelikte olmalıdır.

Konuların sonuna öğrencilerin öğrendiklerini denetleyici, değerlendirici ve sorun çözdürücü sorular konulmalıdır. Sorular öğrenci seviyesine uygun ve yeteri kadar olmalıdır. Soruların cevapları, metindeki bölümlere atıf yapmak suretiyle gösterilmemeli, sorular metni tekrarlatmamalıdır. Metinlerin başına veya sonuna konunun özeti konulmamalıdır.

7 — Gerek metinler içinde, gerek sorularda, sırası geldikçe öğrencilere çevre şartlarına ve ihtiyaçlarına göre hareket etme imkânı ve fırsatı sağlanmalıdır.

8 — Kitapta, öğrencilere, Türk Milletinin ve Türkiye'nin tarihi tanıtılmalı, tarihimizde geçen önemli olaylarla, bunlara yücelik kazandıran büyüklerimizin adları, şahsiyetleri nasıl yetişmiş oldukları yeterince işlenerek kavratılmalı, Milletimizin ve yurdumuzun geçmişi hakkında bilgiler verilirken, öğrencilerin imanı, millî ve fikri eğitimlerinin geçmişi üzerinde önemle durulmalıdır.

9 — Atalarımızın, yurdumuzu ve milletimizi yükseltmek, yüceltmek, geliştirmek ve gerektiğinde savunmak için ne kadar çok emek ve çaba harcadıkları, onlara ne kadar çok borçlu olduğumuzu örneklerle belirtilmeli, öğrencilerde, atalarımızdan bize miras kalan çalışkanlık yüreklilik, güçlükleri yenme, şereflilik geleneklerini sürdürme bilincini uyandırmalı ve kökleştirilmeli.

10 — Kitapta, medeniyetler yaratmış, büyük devletler ve imparatorluklar kurmuş ve şanlı zaferler kazanmış milletimizin, zaman zaman büyük talihsizliklere, haksızlıklara da uğramış olduğuna, fakat tarihin derinliklerinden gelen ve büyük bir millet olmanın verdiği güçle olağan üstü canlılık gösteren tarihden ve doğuştan gelen yeteneklериyle herzaman dimdik ayakta durduğuna öğrencilerin dikkatleri çekilmeli. Bu konuda millî şuur kazandırılmalıdır.

11 — Öğrencilere, Türk milletinin ve Türkiye Cumhuriyetinin "Ebediyen yaşayacak" ve "atinin yüksek medeniyet ufkundan yeni bir güneş gibi parlayacak" olduğu inancı aşılanacak; onlarda millete, millî birlik ve beraberlik şuuru içinde kalkınma ve bütün insanlığın yapıcı, yaratıcı seçkin ve ortağı olma ülküsü kökleştirilecektir.

12 — Kitapta, konuların işlenişi, öğrencilere, yurttaşlık ödevlerini kavratıcı, yurt ve cumhuriyet sevgisini, kanun ve nizam duygusunu telkin edici nitelikte olmalıdır.

13 — Uygun görülecek konuların sonuna müfredatın gerektirdiği bilgi dışında, öğrencinin tarih dersine karşı ilgisinin araştırıcı, yurt sevgisini, millî şerefi besleyici nitelikte kısa ve çekici okuma parçaları konulabilir.

B — Tertip ve Öğrenime Yardımcı Unsurlar Yönünden :

1 — Konuları açıklayıcı, yorumlayıcı, tamamlayıcı nitelikteki plân, harita, şema, grafik cetvel ve fotoğraflar kitap metinde ilgili oldukları konuların en uygun yerine konulmalı ve altlarında gerekli kısa açıklamalar bulunmalıdır.

2 — Kitaplarda gerektiği yerlerde yeteri kadar renkli resim ve haritalar bulunmalıdır. Resim ve fotoğraflar Türk uygarlık ve kültürünü, yurdumuzun tarihi anıt ve eserlerini tarihi şahsiyetleri, Türk sanat ve zevkinin değerini belirtmelidir. Bunlar basıldığı zaman net çıkacak nitelikte olmalıdır.

3 — Kitapta, konulacak haritalarla metinler arasında tam bir uygunluk olmalı; metne göre fazlalık veya noksanlık olmamalıdır. Haritalar gösterildikleri yeri ve olayı en önemli özellikleriyle belirtecek nitelikte olmalıdır. Haritalarda yazılar okunaklı olarak ve metinde en iyi belirtecek yerlere konulmalıdır.

4 — Kitaptaki metinler başka eserlerden aynen alınmamalıdır. Resim, harita ve okuma parçaları başka eserlerden alındığı takdirde, dipnot halinde kaynak gösterilmelidir.

C — Dil ve Anlatım Yönünden :

1 — Kitap, sözdizimi, imlâ ve noktalama bakımından kusursuz olmalı; kitabın anlatımında çocuğun eksiksiz, doğru ve kolay anlamasını sağlayacak bir yol tutunmalıdır.

2 — Kitap, öğrenci seviyesine uygun; açık ve duru bir dille yazılmış olmalıdır. Yabancı kaynaklı kelimelerin varsa Türkçe karşılıkları kullanılmalıdır.

3 — Kitapta, kavramlar ve terimler yerli yerinde kullanılmış olmalıdır.

4 — Yabancı özel adlar orijinal yazılışı ile yazılmalı, bunların türkçe okunuşları parantez içinde gösterilmelidr. Yer ve kişi adları ödenli terimler, tarihler ve önemli kelimeler siyah puntolarla yazılmalıdır.

5 — Kitapta yer alan kelimeler ve deyimler, kavramlar yurdun her tarafındaki öğrenciler tarafından kolay anlaşılabilir olmalı, öğrencilerin daha önceki öğrenim yaşantılarına bu yaş çocuğunun dil gelişim seviyesine uygun olmalı.

6 — Kitapta, eynı sayfada çok sayıda yeni terimin yer alması belli kelimelerin fazla tekrarı, eş sesli ve eş anlamlı kelimelerin dikkatsiz kullanılması gibi sebeplerle okumayı ve anlamayı zorlaştırıcı durumlar olmamalıdır.

7 — Kitapta cümleler, basit, açık ve dilbilgisi bakımından doğru kuruluşa sahip olmalıdır. Kitabın dili Türk Dilini sevdirecek nitelikte olmalıdır.

8 — Kitapta fotoğraflar, cümlenin tabii gelişimi sonunda ve belli bir düşünceyi açıklıkla belirtecek şekilde düzenlenmiş olmalıdır. Paragrafların uygunlukları, öğrenci seviyesine uygun olmalı ve paragraftan paragrafa geçiş tabii bir gelişim sonucu olmalıdır.

Ç — Basılması Bakanlıkça Uygun Görülen Kitabın :

1 — Yazılar 10 punto ve rahat okunabilecek durumda olmalıdır.

2 — Kitap, temiz ve renkli kapaklı, forma bağlanışları sağlam olmalıdır.

3 — Kitap, 60 x 100 ve 1/16 boyutunda bakanlıkça kabul edilen ders kitabı kağıdına basılmalıdır.

4 — Kitabın forma sayısı 16 - 18 forma hacminde olmalıdır. Müsveddelerin sayfa sayısı bu ölçüyü gerçekleştirecek şekilde ayarlanmalıdır.

NOT : Yardımcı kitap, yarışmaya katılan ve yarışma ön inceleme komisyonu tarafından yapılan değerlendirmeye göre ders kitabı seçilmemiş olan, % 60'dan fazla puan alan (% 60 dahil) ve Talim ve Terbiye Kurulunca basılması uygun görülen kitaplardır. Düzeltme geliştirme raporuna göre noksanları giderilen yardımcı kitaplar, yazarlarınca bastırılacak ve bunlar ders kitabının okutulma süresi içinde yardımcı kitaplar başlığı altında ilgili tebliğler dergisinde yer alacaktır.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar sayısı : 225 Karar tarihi : 16-5-1977

Konu : Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri İdare Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik.

Hizmet İçi Eğitim Daire Başkanlığının 28-2-1977 tarih ve 461/362 sayılı, 26-4-1977 tarih ve 461/647 sayılı teklif yazıları üzerine :

Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri İdare Yönetmeliğinin 3,4,7,10,13,39,44,45,46 ve 47. Maddelerinin, bağlı örneğine göre, kabul edilmesi hususunun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
16/5/1977
Ali Naili ERDEM
Millî Eğitim Bakanı

HİZMET İÇİ EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI HİZMET İÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİ İDARE YÖNETMELİĞİNİN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Madde 1 — Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı hizmet içi eğitim faaliyetleri idare yönetmeliğinin 3,4,7,10,13,39,44,45,46,47. maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Deyimler :

Madde 3 — Aksi belirtilmedikçe bu yönetmelikte geçen;

a) "Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri" sözünden, personelin eğitimi için yapılan her türlü çalışma,

b) "Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı" sözünden Millî Eğitim Bakanlığında, personeli iş başında yetiştirme faaliyetlerini düzenlemek, yürütmek ve değerlendirmekle görevli daire,

c) "Eğitim Merkezleri" sözünden, hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere kullanılan okul, pansiyon ve müesseseler,

ç) "Eğitim Merkezi Müdürü" sözünden, Millî Eğitim Bakanlığınca hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yapıldığı müessese müdürü veya yerine bakan görevli,

d) "Eğitim Yöneticisi" sözünden, bir hizmet içi eğitim faaliyetinin yönetmelikteki hükümlere göre yürütülmesinden sorumlu olan ve aynı zamanda öğretim üyesi olarak görev alan şahıs,

e) "Eğitim Faaliyetine Katılan" sözünden, bir hizmet içi eğitim faaliyetine katılan personel,

f) "Öğretim Üyesi" sözünden, bir hizmet içi eğitim faaliyetinde öğretici olarak vazife alan kimse,

g) "Kaynak Kişi" sözünden, bir hizmet içi eğitim faaliyetinde bilgi, görgü, hüner ve tecrübelerinden istifade etmek üzere çalışma programında belirtilen zaman için görevlendirilen yetkili kimse,

h) "Katılma Belgesi" sözünden, Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenmiş hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılanlara, muhasebe işlemlerinde kullanılmak üzere verilen belge,

i) "Başarı Belgesi" sözünden, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılıp, o faaliyetin gerektirdiği çalışmaları başarı ile sonuçlandıran kimselere verilen belge,

j) "Yıllık Eğitim Plânı" sözünden, kurumun yıllık eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim genel plânına uygun olarak bir malî yıl için hazırlanan plân,

k) "Çalışma Programı" sözünden, yıllık eğitim plânına göre herhangi bir konu, branş veya alanda nasıl eğitim yapılacağını düzenleyen program,

l) "Kurs" sözünden bilgi tazelemek, bilgi yenilemek ve üst kadrolara eleman yetiştirmek ve onların yeni durumlara uyumlarını sağlamak amacı ile yapılan faaliyet,

m) "Seminer" sözünden, program geliştirmek, yönetmelik yapmak, eğitim ve öğretime yön vermek, eğitim ve öğretim metotlarını tespit etmek, eğitim araç ve gereçlerini gözden geçirmek gibi hususlarda görüş alış verişi maksadıyla yapılan faaliyet anlaşılır.

Madde 4 — Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yapılacağı Eğitim Merkezleri, buralarda görevlendirilecek Eğitim Merkezi Müdürleri, eğitim yöneticileri, öğretim üyeleri ve kaynak kişiler ile eğitim faaliyetlerinin tarihleri, öğretim programları, faaliyete katılacakların sayıları, Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığınca tespit ve tayin olunarak Bakanlık Makamının kabulüyle uygulanır. Faaliyetler kurs veya seminer şeklinde yapılır.

Kursta bir öğreten ekip, bir de öğrenen grup vardır.

Kursa katılanlar için programda gösterildiği şekil ve sayıda değerlendirme yapılır. Başarılı olanlara başarı belgesi verilir ve bunlar için dairede kardeks düzenlenir. Kurs süresi 5 güne kadar olan çalışmalara katılanlar için değerlendirme yapılmaz ve başarı belgesi verilmez.

Seminere katılanlar için değerlendirme yapılmaz ve başarı belgesi verilmez. Çalışma sonunda hazırlanacak rapor, en az üç suret olarak daktilo edilir. İki suretini yönetici, diğer belgelerle birlikte, Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığına teslim eder. Seminere katılanlara kadrolarına uygun yolluk ve yevmiye ödenir. Öğretim görevlisi ve kaynak kişi olarak görevlendirilenler hakkında 39. maddeye göre işlem yapılır.

Madde 7 — Çalışma programında, eğitim faaliyetlerinin konusu ile ilgili uygulamalar, laboratuvar çalışmaları, yapılacak gezilerin yerleri (İl içi - İl dışı vb.) olarak açıkca yazılır ve gösterilecek filmler belirtilir. Bu gibi çalışmalar, hangi öğretim üyesi tarafından yürütülecek veya düzenlenecekse o üyenin adı çalışma programında gösterilir ve haftalık ders saati içinde hesaplanır.

Madde 10 — Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin haftalık çalışma saati 25 ders saatinden az, 30 ders saatinden çok olamaz. Bu dersler, Cumartesi ve Pazar günleri hariç, haftanın diğer beş gününe dağılır. Ders saati 50, blok ders 90 dakikadır ve günde 6 saattan fazla ders yapılmaz. Gezi saatleri bu saatlerin dışında mütalâa edilir.

Madde 13 — Eğitim faaliyetlerine katılanların başarıları, öğretim üyeleri tarafından değerlendirilir.

Verilecek notlar, bunların sayı değerleri ve sıfat karşılıkları şunlardır.

Notlar	Sayı Karşılığı	Sıfat Karşılığı
A	5	Pekiyi
B	4	İyi
C	3	Orta
D	2	Geçer
E	1	Başarısız

A, B, C ve D notlarını alanlar başarılı; E, alanlar başarısız sayılırlar. Başarısızlara, başarı belgesi verilmez.

İmtihanlarda, aşağıdaki şekilde hareket edilir :

a) İmtihanlar, faaliyetin cinsine göre yazılı, uygulamali veya hem yazılı ve hem de uygulamalı olarak; yazılı imtihanlar, çok sorulu veya test şeklinde yapılabilir.

b) Yazılı imtihanların soruları, cevap anahtarları ve not baremleri önceden hazırlanır; not baremleri, imtihanın başında tahtaya yazılır.

c) İmtihanlarda, hüviyeti belirten kısmı kapanabilir tipte kâğıtlar kullanılır.

ç) İmtihanların, düzenli bir şekilde yapılabilmesini sağlayacak tedbirler, yönetici ve öğretim görevlisi tarafından alınır.

d) İmtihan kâğıtları, öğretim görevlisi tarafından değerlendirilir ve kâğıdın baş tarafına alınan puan ve not yazılır. Sonra, kâğıdın hüviyet kısmı açılarak, imtihana girenlerle aldıkları notlar bir cetvele yazılır.

e) Boş imtihan kağıdı verenlerin kağıtlarına sıfır puan yazılır.

f) Pasliyete katılanın, "genel başarı ortalaması" bulunurken, faaliyet süresince yapılan yazılı, uygulamalı, yazılı ve uygulamalı imtihanlardan verilen notların ortalaması alınır. Öğretim görevlisi, faaliyet sonunda, faaliyete katılanların adını ve soyadını, genel başarı ortalamasını, not olarak bir cetvele yazar ve altını imzalayarak yöneticiye teslim eder.

g) Başarı belgesinin derecesi, yönetici tarafından, öğretim görevlilerinin verdikleri, "genel başarı ortalaması"nın ortalamaları alınmak suretiyle tespit edilir.

Madde 39 - a) Görev yerleri dışında eğitim yöneticiliği, öğretim üyeliği veya kaynak kişilik yapanlara Eğitim Merkezlerine kadar gidiş-dönüş kanunî yolluk ve yevmiyeleri ile faaliyet süresinde her gün için ikamat yevmiyeleri ve ayrıca okuttukları ders ücretleri de ödenir.

b) Aynı belediye sınırları içerisinde görevli olanlara, eğitim faaliyeti süresince yalnız okuttukları ders ücreti ödenir.

Ders saat ücretleri, oturma yevmiyesi ve kurs yevmiyesi her yıl bütçe kanunu ile açıklanır.

c) Kursa katılan öğretim üyelerinin ders saat ve ücretlerinde zaruret dolayısiyle değişiklik yapılması lüzumu halinde durum çok acele Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığına telefonla duyurulur. Alınacak cevaba göre işlem yapılır. Yeni değişiklik mucibi gelmedikçe yapılan değişikliğe göre para ödenmez. ,

Madde 44 — Eğitim faaliyetinin açıldığı müezsese müdürü veya yerine eğitim merkezi müdürüolarak görevlendirilen, yetkili müessezenin bütün imkânları (personeli dahil) dershane, laboratuvar, içlik, kitaplık, toplantı salonu, yatakhane, yemekhane, banyo vb. malzemeleri ile beraber) eğitim yöneticisinin, Öğretim üyelerinin, kanak kişilerin ve çalışmalara katılanların çalışmalarını, başarılarını, huzurlarını en iyi şekilde sağlamak için, hazırlar, seferber eder, hizmete sunar ve bu durum faaliyetin sonuna kadar yürütür. Yönetici ile birlikte, faaliyet süresince uyulması gereken esasları tesbit eder ve açılışta kursa katılanlara duyurur.

Madde 45 — Eğitim Merkezi Müdürü, Eğitim Yöneticisi tarafından tespit edilen ve ders ücretini ödemeye esas olacak 5 nolu formu tasdik eder ve ücretlerin ödenmesini sağlar.

Madde 46 — Eğitim Merkezi Müdürü ve Eğitim Yöneticisi eğitim faaliyetlerine katılanlar için düzenleyecekleri (katılma belgesini) imzalayarak tasdik ederler. Katılma belgesinde kurs gündeliği mi, oturma gündeliği mi olduğu açıkca belirtilir.

Madde 47 — Eğitim Merkezi Müdürü, tahakkuk memurudur. Kurs ve seminer için okluna gönderilen (yolluklar dahil) ödeneklerin kursun amacına, kanunî mevzuata, mucip ve eklerinde belirtildiği şekilde sarfından sorumludur.

Madde 2 — Bu yönetmelik, yayımı tarihinde yürülüğe girer.

Madde 3 — Bu yönetmeliği, Millî Eğitim Bakanı yürütür.

(15 Ağustos ve 1947 Sayılı Tebliğler Dergisinden devam)

ANALİTİK KİMYA VE LABORATUVARI

(X. Sınıf, Haftada 5 Saat)

(Analitik Kimya 1 Saat, Laboratuvar 4 Saat)

Amaçlar :

Analitik kimya ve laboratuvarı dersindeki eğitim ve öğretim faaliyetleri sonucu olarak, öğrenciler;

1 — Kimyasal analizlerin amaçlarını kavramaları;

2 — Kalitatif ve kantitatif analizleri anlamaları;

3 — Çözelti tiplerini bilmeleri ve bunları hazırlamaları;

4 — Gruplara göre katyonların ve anyonların tanınma reaksiyonlarını anlama;

5 — Toz nümune, filiz ve alaşım analizlerini yapmaları gerekir.

Uygulama ile ilgili açıklamalar :

1 — Laboratuvarda kullanılan malzemeler tanınır,

2 — Kullanılacak çözeltiler hazırlanır,

3 — Katyonların gruplara göre tanınma reaksiyonları yapılır,

4 — Anyonların tanınma reaksiyonları yapılır,

5 — Toz nümunelerin kalitatif analizleri yapılır,

6 — Filizlerin katatif analizi yapılır,

7 — Alaşımların kalitatif analizi yapılır.

ÜNİTELER

I — Kimyasal analizin amacı :

1 — Kalitatif (Nitel) analiz.

2 — Kantitatif (Nicel) analiz.

II — Çözeltiler :

1 — Çözünme, çözünürlük, çözünürlüğü değiştiren faktörler, prototropi P_H ve P_H hesapları, çizelme P_H şı hidroliz dengesi, tampon maddeler ve anfoterlik hakkında bilgi.

2 — Çözeltilerde konsantrasyon, yüzde ve yoğunluk ve bunlar arasındaki bağlantı.

3 — Çökelme.

4 — Belirli konstrasyon, yüzde ve yoğunlukta çözeltiler hazırlanması.

5 — Analitik kimyanın Teorik Temelleri.

a) Homogen elektrolik reaksiyonlar,

b) Heterogen elektrolit reaksiyonlar.

6 — Yarı mikro nitel analizin temel ilkeleri.

III — Katyonların nitel analizi :

1 — Birinci grup katyonlar.

a) Gümüş ve gümüş katyonu reaksiyonları.

b) Civa ve civa - 1 - , Civa - 2 - katyon reaksiyonları.

c) Kurşun ve kurşun katyonu reaksiyonları.

d) Pb^{++}, Hg^{+}, Ag^{+} katyonlarının yan yana aranmaları.

2 — İkinci grup katyonları.

a) Bakır ve bakır katyonu reaksiyonları.

b) Kalsiyum ve kadmiyum katyonu reaksiyonları.

c) Bizmut ve bizmut katyonu reaksiyonları.

d) Cu^{++}, Cd^{++}, Pb^{++}, Bd^{+++}, Hg^{++} katyonlarının yan yana aranmaları.

e) Arsenik ve arsenik katyonu reaksiyonları.

f) Antimon ve antimon katyonu reaksiyonları.

g) Kalay ve kalay - 2 - , Kalay - 4 - katyonu reaksiyonları.

h) Arsenik, antimon ve kalayın yan yana aranmaları.

ı) İkinci grup katyonların analizi.

j) Zararlı anyonlar, analizin gidişinde bunların zararsız hale getirilmesi.

3 — Üçüncü grup katyonları :

a) Demir ve demir - 2 - , Demir - 3 - reaksiyonları.

b) Alimünyum ve alüminyum katyonu reaksiyonları.

c) Çift tuzlar ve kompleks tuzlar.

d) Metallerin çözünmesi, elektriksel piller teorisi.

e) Krom ve krom - 3 - ,Krom - 6 - reaksiyonları.

f) Çinko ve çinko katyonu reaksiyonları.

g) Mangen ve Mangen katyonu reaksiyonları.

h) Nikel ve nikel katyonu reaskiyonları.

i) Kobalt ve kobalt katyonu reaksiyonları.

j) Molibden ve molibdon katyonu reaksiyonları.

k) Uranyum ve uranyum katyonu reaksiyonları.

ı) Fe^{++}, Al^{+++}, Cr^{+++}, Mn^{++}, Ni^{++}, Co^{++}, Zn^{++} karışımının analiz metodları.

4 — Dördüncü grup katyonları :

a) Baryum ve baryum reaksiyonları.

b) Stonsiyum ve stonsiyum reaksiyonları.

c) Kalsiyum ve kalsiyum reaksiyonları.

d) Dördüncü grup katyonlarının analiz metodları.

5 — Beşinci grup katyonları :

a) Magnezyum ve magnezyum reaksiyonları.

b) Potasyum ve potasyum reaksiyonları.

c) Sodyum ve sodyum reaksiyonları.

d) Amonyum ve amonyum reaksiyonları.

e) Beşinci grup analiz metodları.

IV — Anyonlar grubu :
1 — Asitler hakkında genel bilgi :
a) Hidroklorik asit ve klorür reaksiyonları.
b) Sülfirik asit ve sülfat reaksiyonları.
c) Sülfüroz asit ve sülfit reaksiyonları.
d) Kükürtlü hidrojen ve sülfür reaksiyonları.
e) Sülfür, sülfat sülfit karışımı analizi.
f) Nitrik asit ve nitrat reaksiyonları.
g) Nitroz asit ve nitrit reaksiyonları.
h) Karbonik asit ve karbonat reaksiyonları.
i) Fosforik asit ve fosfat reaksiyonları.
j) Klorür, sülfat, sülfit, sülfür, karbonat, nitrat, itrit, fosfat karışımının analizi.
2 — Anyonların ikinci bölümü :
a) Hidrobronik asit ve Bromür reaksiyonları.
b) Hidrolyodik asit ve iyodür reaksiyonları.
c) Kolürür, iyodür, bromür, iyonlarının yan yana aranmaları.
d) Tiyosülfürik asit ve tiyosülfat reaksiyonları.
e) Rodanür asidi ve rodanür reaksiyonları.
f) Siyanür asidi ve siyanür reaksiyonları.
g) Klorat asidi ve klorat reaksiyonları.
h) Perklorik asit ve perklorit reaksiyonları.
i) Hipokloröz asit ve hipoklorik reaksiyonları.
j) Hidroflorik asit ve florür reaksiyonları.
k) Borik asit ve borat reaksiyonları.
ı) Silikat reaksiyonları.
m) Anyonların gruplara ayrılması (Soda Bülesası Metodu).
3 — Çözünleştirme metodları :
a) Ön denemeler.
b) Çözünleştirme hakkında genel bilgi.
c) Eritiş çeşitleri.
d) Silikatların çözünleştirilmesi.
e) Oksitlerin çözünleştirilmesi.
f) Sülfatların çözünürleştirilmesi.
g) Sülfürlerin çözünürleştirmesi.
h) Halojenürlerin çözünürleştirmesi.
4 — Toz nümune analizi.
5 — Filiz analizleri.
6 — Alaşım analizleri.

ANALİTİK KİMYA LABORATUVARI
(X. Sınıf, Haftada 4 Saat)

I — Laboratuvarda kullanılacak cam malzemenin tanıtılması :
1 — Muhtelif cam borularının bükülmesi ve kesilmesi.
2 — Piset yapmak ve piset kullanma işlemleri.
3 — Süzme, çöktürme, yıkama işlemleri.
4 — Normelitesi, yüzdesi ve konsatrasyonu belirli çözeltilerin hazırlanması.
II — Katronların analizi :
1 — Birinci grup katyonları.
a) Gümüş ve gümüş reaksiyonları.
b) Civa ve civa 1, civa 2 reaksiyonları.
c) Kurşun ve kurşun reaksiyonları.
d) Gümüş, civa 1, kurşun katyonlarının yan yana aranmaları.
e) Bilinmeyen birinci grup nümunesinde birinci grup katyonların analizi.
2 — İkinci grup katyonları.
a) Bakır ve bakır reaksiyonları.
b) Bizmut ve bizmut reaksiyonları.
c) Kadmiyum ve kadmiyum reaksiyonları.
d) Bakır, civa 2, bizmut, kadmiyum, kurşun katyonları. Karışımının yan yana aranması.
e) Arsenik ve arsenik reaksiyonları.
f) Antimon ve antimon reaksiyonları.
g) Kalay ve kalay reaksiyonları.
h) Arsenik, antimon, kalay, katyonları karışımının analiz metodları.
i) İkinci grup katyonların genel analizi.
j) Bilinmeyen nümunede ikinci grup katyonların analizi.
III — Üçüncü grup (Amonyum sülfür grubu) katyonları :
1 — Demir ve demir 2, demir 3, reaksiyonları.
2 — Aliminyum ve aliminyum reaksiyonları.
3 — Krom ve krom reaksiyonları.
4 — Çinko ve çinko reaksiyonları.
5 — Mangan ve mangan reaksiyonları.
6 — Nikel ve nikel reaksiyonları.
7 — Kobalt ve kobalt reaksiyonları.
8 — Üç değerlikli katyonların iki değerlikli katyonlardan ayırma metodları.
a) Baryum karbonat çamuru metodu.
b) Ürotropin metodu.
c) Asatat metodu.
9 — Üçüncü grup katyonların yan yana aranması.
10 — Bilinmeyen nümunede üçüncü grup katyonlarının analizi.
IV — Dördüncü grup katyonları :
1 — Kalsiyum ve kalsiyum reaksiyonları.
2 — Stronisiyum ve stronsiyum reaksiyonları.
3 — Baryum ve baryum reaksiyonları.
4 — Dördüncü grup katyonların analiz metodları.
a) Presenius metodu.
b) Kromat ve sülfat metodu.
c) Kromat forrosiyanüs metodu.
5 — Bilinmeyen nümunede 4. grup analizi.
V — Beşinci grup katyonları :
1 — Magnezyum ve Magnezyum reaksiyonları.
2 — Potasyum ve potasyum reaksiyonları.
3 — Sodyum ve sodyum reaksiyonları.
4 — Amonyum ve amonyum reaksiyonları.
5 — Beşinci grup katyonların yan yana aranmaları.
6 — Bilinmeyen nümunede beşinci grup katyonların yan yana analizi.
VI — Anyonlar grubu :
1 — Hidro - klorik asit ve klorür reaksiyonları.
2 — Sülfirik asit ve sülfat reaksiyonları.
3 — Sülfüroz asit ve sülfit reaksiyonları.
4 — Kükürtlü hidrojen ve sülfür reaksiyonları.
5 — Karbonik asit ve karbonat reaksiyonları.
6 — Nitrik asit ve nitret reaksiyonları.
7 — Nitroz asit ve nitrit reaksiyonları.
8 — Fosforik asit ve fosfat reaksiyonları.
9 — Anyonlar karışımının analizi.
10 — Anyonların ikinci bölümü.
a) İyodür reaksiyonları.
b) Bromür reaksiyonları.
c) Klorür, iyodür ve bromürün yan yana aranması.
d) Radonür reaksiyonları.
e) Siyanür reaksiyonları.
f) Klorat ve perklorat reaksiyonları.
g) Hip - oklorit reaksiyonları.
h) Florür reaksiyonları.
i) Borik asit ve borat reaksiyonları.
VII — Toz nümunesinin genel analizi :
1 — Ön denemeler.
2 — Toz nümunelerinin çözünmesi.
3 — Çözündürme metodları.
4 — Zararlı anyonlar, zararları ve giderilmesi.
5 — Bilinmeyen nümunede 1 - 5 grup katyonların analizi.
6 — Soda hülasası hazırlanması ve toz nümunede anyonların analizi.
VIII — Filiz analizi.
IX — Alaşım analizi.

SERAMİK LABORATUVARI
(X. Sınıf, Haftada 5 Saat)

Amaçlar :

Seramik laboratuvarındaki öğretim faaliyetleri sonucu olarak, öğrencilerin :

1 — Seramik hammaddeleri, yarı mamül ve mamülleri ile ilgili testleri doğru olarak yapmaları;

2 — Seramik laboratuvarında yapılan çalışmaların önemini kavramaları gerekir.

Uygulama ile İlgili Açıklamalar :

1 — Seramik laboratuvarı ve laboratuvardaki aletlerin tanınması sağlanır.

2 — Seramik hammaddelerinin tanınması sağlanır.

3 — Seramik işletmelerinin ara kontrol deneyleri tatbiki olarak öğrenilir.

4 — Seramik mamülleri üzerinde her türlü mamül kontrol testleri yapılarak bu mamüllerin özellikleri tatbiki olarak öğrenilir.

ÜNİTELER

Ünite — I Seramik Hammadde Deneyleri :

A — Seramik laboratuvarının tanınması.

1 — Laboratuvarın gayesi ve önemi.

2 — Laboratuvarın kısımları ve görevleri.

B — Verniyeli kumpas, mikrometre ve siforometrenin kullanılmasının deneysel olarak öğrenilmesi.

C — Büyüteç ve mikroskobun kullanılmasının deneysel olarak öğrenilmesi.

D — Numune alma metodlarının deneysel olarak öğrenilmesi.

E — Muhtelif kil, kaolin ve diğer yumuşak hammaddelerin, fiziki ve bünyevi özelliklerinin tayin esasları:

1 — Tabii yapısı (göz, büyüteç ve mikroskopla muayene)
2 — Rutubet tayini.
3 — Erime sinterleşmesi ve pişme renginin tayini.
4 — SK erime testi.
5 — Dekantasyon testi.
6 — Elek analizi.
7 — Tane büyüklüğünün bulunması.
8 — Plâstikliği (plâstisite suyu) tayin.
9 — Karma suyunu tayin.
10 — Döküme elverişliliği tayin (döküm kabiliyeti)
11 — Deflokulant (elektrolit test)
12 — PH tayini.
13 — Organik madde yüzdesini tesbit.
14 — Hakiki yoğunluk testi.
15 — Sertlik testi (kaolinler için)
16 — DTA testi.

F — Muhtelif kil ve kaolin hammaddelerinden yapılan tabletler vasıtası ile 110 derece, 1 000 derece, 1 250 derece için aşağıdaki özelliklerin tayini:

1 — Pişme renginin tayini.
2 — Pişme çekmesini tayin.
3 — Su emmeyi tayin (aksepsiyon)
4 — Görünür poroziteyi tayin.
5 — Zahiri sipesifik grafite testi.
6 — Birim hacim ağırlığı tayin.
7 — Hakiki yoğunluk testi.
8 — Eğilme mukavemetine tayin .
9 — Basınç mukavemetine tayin.

G — Muhtelif sert hammaddelerin fiziki ve bünyevi özelliklerini tayin:

1 — Tabii yapısı (göz, büyüteç ve mikroskopla muayene)
2 — Pişme tecrübesi ve akıcılığı tayin (Feldspatlar için)
3 — Birim hacim ağırlığı tayin.
4 — Hakiki yoğunluk tayini.
5 — Sertlik testi.
6 — DTA testi.

Ünite — II Seramik İşletmesi ara kontrol deneyleri :

A — Muhtelif seramik masseleri için ara kontrol deneyleri.

1 — 100 dinlik elek bakiyesini tayin.
2 — Rutubet tayinleri.
3 — Litre ağırlığını tayin.
4 — PH tayini.
5 — Viskozite tayini.
6 — Dansite tayini.
7 — Tixotropi kat sayısının tayini.
8 — Su emme (apsopsiyon) tayini.
9 — Kuru çekme tayini.
10 — Pişme çekmesi tayini.
11 — Kuru durumda mukavemet tayini.
12 — Termik genleşme katsayısının tayini.
13 — Sposktro kimyasal testler.
14 — 60 dakika sonra et kalınlığını tayin.
15 — En uygun soda ve su ilâvesini tayin.
16 — Bigot kat sayısını tayin.
17 — Eğilme dayanımını tayin.

B — Muhtelif Seramik sınıfları üzerinde yapılan, ara kontrol deneyleri:

1 — 100 dinlik elek bakiyesinin tayini.
2 — Litre ağırlığının tayini.
3 — Dantisel ve bome tayini.
4 — Erime özelliğinin tayini.
5 — Pişme testi.
6 — Otaklav testi.
7 — Isı iletkenliğine tayin.
8 — Termik genleşme katsayısını tayin.

Ünite — III Seramik mamülleri üzerinde deneyler :

A — Tabii yapısı (göz, büyüteç ve mikroskopla muayene)

B — Ölçülerek muayene:

1 — Boyutların muayenesi.
2 — Gönyeden kaçıklığın ve deformasyonun muayenesi.

C — Birim ağırlık tayinleri:

1 — Birim hacim ağırlığı deneyi.
2 — Özgül ağırlık tayin deneyi.
3 — Yoğunluk tayini:
a) Tarifi ve hesaplanması.
b) Pikrometre ile yoğunluk deneyi.

D — Gözeneklilik tayinleri.

1 — Gerçek porozlülüğün hesaplanması.
2 — Atmosfer basıncı altında su emme deneyi.
3 — Kaynar suda su emme deneyi.
4 — Su geçirme deneyi.

E — Dona karşı dayanım deneyi.

F — Basınç ve mukavemet deneyleri.

1 — Basınç dayanımı deneyi.
2 — Eğilme dayanımı deneyi.
3 — Darbe dayanımı deneyi.
4 — Aşınma deneyi.
5 — Sertlik derecesini tayin.
6 — Sıcaklık değişimine dayanım deneyi.
7 — Buhar basıncına dayanım deneyi.
8 — Isı genleşmesi katsayısını tayin.
9 — Asit ve alkaliye dayanım deneyi.
10 — Renkli mamullerin renginin ışığa dayanım deneyi.
11 — Dekorlu mamullerin deterjana olan mukavemetini tayin deneyi.

BOZÖYÜK KIZ MESLEK LİSESİ SERAMİK MESLEK DALI FİZİKSEL BİLİMLERE GİRİŞ I PROĞRAMI

I — AMAÇLAR :

Öğrencilere :

1 — Fen ve tabiat olayları üzerinde bizzat inceleme, gözlem ve deney yaptırmak suretiyle, fizik ilimlerin araştırma yollarını kavramalarına ve ilmî bir görüş ve düşünüşe sahip olmalarına imkân ve zemin hazırlamak;

2 — Fizik ilimlere giriş bilgilerini, laboratuvar metodlarıyla kazandırma yoluyla, onlarda fen ve tabiat olaylarına karşı merak ve ilgiyi uyanık tutmak ve onların bu yolda çalışarak insanlığa faydalı olabilecekleri inancına sahip olmalarında yardımcı olmak;

3 — Fizik ilimlerin temel kavramlarını, kanunlarını ve gittikçe yaygın hal alan uygulamalarını daha iyi anlama ve kullanma kabiliyeti kazandırmak;

4 — Fen ve tabiat olaylarına nüfuz etme ve itinalı düşünme yollarını kullanmayı kavratmak;

5 — Daha sonraki yıllarda fen ve tabiat olayları üzerinde edineceği bilgiler için yeter temel sağlamak;

6 — Fen ve tabiat ilimleri alanında isabetli bir yönelme yapmalarına yardımcı olmaktır.

II — AÇIKLAMALAR :

1 — Yukarda belirtilen amaçları gerçekleştirebilmek için, dersler bütün fizik ve tabiat olaylarını — geniş açıdan — gözden geçirmek yerine, öğrencilerin belli bazı konuları derinlemesine inceleyebilmesine imkân sağlayacak şekilde tertiplenmelidir.

2 — Derslerde, bütün öğrencilere fizik ilimleri üzerinde giriş niteliğinde bilgileri kazandırmak bakımından, onların bu alandaki bilgilerini hangi araçlarla nasıl kazanıldığı hakkında görüş sahibi olmalarını sağlayıcı bir zihniyette yetişmelerine imkân ve fırsatlar hazırlanmalıdır.

3 — Derslerin hazırlanmasında temel görüş ve düşünce, ana konu olmak itibariyle madde ve maddenin atomlu yapısı hakkındaki bilgiyi genişletmek ve aydınlatmak yönünde olmalıdır.

4 — Derslerin gerektiği ölçüde amacına yöneltilebilmesi bakı-

mından, öğrencinin mutlaka deneyler yapması ve bu deneylerin sonuçları üzerinde muhakeme edebilme kabiliyetini geliştirmiş olması için gerekli ortam sağlanmalıdır.

5 — Laboratuvar deneyleri, metin içinde yer aldığından ötürü, deneylerin yapılması ve tartışılmasıyla varılacak sonuçların ve genellemelerin çoğunlukla asıl metnin temel kısımlarını teşkil edeceği anlayışı titizlikle uygulanmalıdır.

6 — Deneylerin laboratuvarda yapılması daha elverişli görülse bile, aynı deneylerin düz masalardan ve tek bir lâvabodan başka tesisi olmayan sınıflarda da başarıyla uygulanabileceği kesinlikle dikkat nazarından uzak tutulmamalıdır.

7 — Deneye öncelik veren ve deney sonuçlarının yorumlanmasına ve bu yoldan öğrencilerde bağımsız düşünme alışkanlığı kazandırılmasına çalışılan yönde derslerin düzenlenmesi ve geliştirilmesi anlayışına yer veren tertip içinde programın benimsediği metod ve zihniyetin korunmasına titizlikle tina gösterilmeli ve her derste fizik ve tabiat olayları dünyasının tanıtılması için girişilen türlü çalışmaların ve takip edilen yolların benimsetilmesine çalışılmalıdır.

KONULAR

(IX. Sınıf, Haftada 4 Saat)

I — Maddenin yapısı :

Maddenin değişmeye uğraması sonucunda meydana gelen ürünlere bakarak onun yapısı hakkında öğrenciyi düşünmeye yönelten bir deney örneğin : şarabın damıtılması, kireçtaşının ısıtılması (yakılması), odunun damıtılması, tuz ruhunun elektrolizi, deniz suyunun dondurulması gibi).

II — Maddenin ortak özellikleri (boyut, kütle) :

Hacim;

Madde miktarı ölçümünde ve madde miktarlarının karşılaştırılmasında ilk çare olarak hacim ölçümünde faydalanma.

Hacim ölçümünü açıklayan birkaç deney.

Hacim ölçümünden faydalanarak madde miktarlarının ölçümünün katı ve sıvılar yönünden karşılaştırılması ve bunun madde miktarının ölçülmesinde ne dereceye kadar yeterli olduğunun tartışılması.

Kütle;

Terazi ile deneyler, terazinin neyi ölçtüğü.

Madde miktarlarının öllçülmesinde kütle ölçümünün hacim ölçmesinden daha doğru olduğunun deneylerle açıklanması.

Bir gazın kütlesi.

Kütlenin korunumu.

Madde miktarı için kütleden daha yararlı bir ölçü var mıdır?

Ölçme duyarlığın bir iki deney aracılığı ile tartışılması.

III — Maddenin ayırdedici özellikleri :

İki ortak özelliğin (hacim, kütle) birleştirilmesinden doğan yeni bir kavram (yoğunluk).

Katıların, sıvıların, gazların yoğunluğunun ölçülmesi ve hesaplanmasına ait deneyler. Yoğunluğun ayırdedici bir özellik olduğu.

Başka ayırdedici özellikler :

Kristal şekli, elektrik iletkenliği, genleşme, esneklik, erime ve kaynama noktası, çözünürlük v. b. Bunlara ait deneyler ve deney sonuçlarının tartışılması.

IV — Çeşitli maddelerin birbiriyle karışması (çözünme) :

Katıların, sıvıların ve gazların birbirine karıştırılması, birbiri içinde çözünebilen ve çözünemeyen maddeler; katıların, sıvıların, gazların çözünürlüğü ve çözücülerin özelliklerine ait deneyler.

V — Farklı maddelerin birbirlerinden ayrılması (karışımlar ve arı maddeler) :

Sıvıların birbirinden ayrılması.

Katıların birbirinden ayrılması.

Katıların sıvılardan ayrılması.

Gazların sıvılardan ayrılması.

Gazların birbirinden ayrılması.

(Ayrımsal damıtma, kısmi çözme, kısmi kristalleştirme, kısmi yoğunlaştırma, yüzdürme, süzme, buharlaştırma, kâğıt kromatografisi v. b. gibi çeşitli deney ve örneklerle açıklanacaktır).

Karışım ve arı madde kavramlarının geliştirilmesi.

VI — Gümüş oksit veya Sodyum Klorat gibi maddenin ısıtılması veya suyun elektrolizi ile bunlardan yeni maddeler elde edilmesine ait nitel ve nicel deneyler.

Hidrojn ve oksijen gaz karışımının yakılmasıyla tekrar suyun meydana gelmesi.

Gümüş oksitin ayrıştırılmasında veya herhangi uygun bir birleştirme deneyinde, suyun ayrıştırılmasında ve tekrar oluşmasında beliren sabit oranlar. Sabit oranlar kanunu.

Uygun deneylerle kendisinden daha basit (daha küçük kütleli) maddeler elde edilmeyen maddeler. Element ve bileşik kavramları.

Elementler. Elementlrin ayırddici özlliklrine ait deneyler. Çeşitli sıvılarda (asitlerde) çözünme, alev denemesi, spektroskop ile deneyler ve tayf analizi.

VII — Radyoaktiflik :

Elementlerin birbirine dönüşme imkânı hakkında ön bilgi.

Radyoaktiflik ile ilgili deneyler.

Radyoaktifliğin keşfi hakkında bilgi.

Radyoaktif ışınlar aracılığı ile maddenin tanecikli yapısı fikrine yaklaşılması.

(Devamı var)

MİLLİ EĞİTİM BASIMEVİ — ANKARA